

Posudek na diplomovou práci odevzdanou k obhajobě na katedře psychologie FF UK v září
2013.

Téma diplomové práce: **Fetální alkoholový syndrom – vliv abúsu alkoholu v těhotenství na
raný psychomotorický vývoj dítěte.**

Diplomand: **Kateřina Mrázová**

Vedoucí diplomové práce: Prof. PhDr. Lenka Šulová, CSc.

Oponent: PhDr. et Mgr. Markéta Hrdličková, Ph.D.

Diplomandka předkládá k posouzení 130 stran textu + přílohy na společensky významné téma, týkající se fetálního alkoholového systému (FAS), které není v ČR dosud dostatečně rozpracované. Součástí vypracované diplomové práce byla rozsáhlá rešerše odborných, především zahraničních zdrojů, uvedených v seznamu citované literatury na straně 120-129. Práce je členěna klasickým způsobem na část teoretickou a empirickou, jež jsou svým rozsahem a kvalitou zpracování dosti vyvážené, přesto za těžiště lze považovat spíše část teoretickou.

Teoretická část diplomové práce sestává ze 4 na sebe vhodně logicky návazných kapitol. V první z nich autorka pojednává obecně o závislosti, v druhé části pojednává o závislosti na alkoholu, kde oceňuji především kapitolu Ženy a alkohol s důrazem na konzumaci alkoholu v průběhu těhotenství. Třetí kapitola, kde diplomandka prokázala velmi dobré znalosti v oblasti raného vývoje, popisuje různé aspekty raného psychosomatického vývoje dítěte až do batolecího věku, opět s důrazem na změny, které způsobuje v tomto vývoji konzumace alkoholu těhotnou matkou. Čtvrtou kapitolu považuji za těžiště teoretické části DP, protože právě v této kapitole prezentuje diplomandka všechny dostupné poznatky o FAS. Popisuje historii FAS, diagnózu FAS, klinické projevy FAS. V souvislosti s fetálním alkoholovým syndromem zmiňuje také FASD (vrozené alkoholové poruchy), FAE (fetální alkoholový efekt), ARND (neurovývojové poruchy spojené s alkoholem) a ARBD (vrozené defekty spojené s alkoholem). Lze říci, že diplomandka pečlivě vymezuje pojmy, se kterými se psycholog v této oblasti setkává.

Pro psychologickou praxi považuji za velmi důležitou subkapitolu 4.5. Neurobehaviorální a psychosociální vývojové abnormality. Na zpracování této části je patrné, že diplomandka nemá problematiku pouze „načtenou“, ale že se osobně setkala s novorozenci s tímto vývojovým postižením. Vyzdvihnout lze i uvedení kapitoly Attachment a sociální chování, které s sebou

přináší mnoho etických dilemat pro ošetřující personál i rodinu matky postiženou abúsem alkoholu.

Empirická část posuzované diplomové práce je kvalitativní. Diplomandka představuje důkladně zpracované případové studie čtyř dětí ve věku 6,34,46 a 72 týdnů, které byly podrobeny vyšetření Gesselovou vývojovou škálou, Bayleyovou vývojovou škálou, pozorováním průběhu vyšetření, analýzou dostupné lékařské dokumentace a polostrukturovaným rozhovorem s pečujícími osobami o tyto děti, ve kterém se diplomandka zaměřila na předem vytypované oblasti (příkladně na kvalitu spánku, způsob příjmu potravy, emocionální projevy, projevy pozornosti a aktivity dítěte...) Z prezentovaných případů je patrná několikaletá zkušenost diplomandky během studia psychologie, získaná na specializovaném pracovišti při Thomayerově nemocnici v Praze 4.

Za vyspělé uzavření takto koncipované výzkumné práce lze považovat kromě diskuse kapitoly, ve které jsou porovnávány výsledky s teoretickým rámcem DP. V diskusi pak oceňuji zamyšlení diplomandky nad limity prezentovaného výzkumu a také její úvahu nad možnostmi využití získaných poznatků v oblasti praxe. V diskusi snad postrádám jen zmínku o možnostech prevence, protože osobně považuji právě jen prevenci FAS za jedinou dobrou cestu, zaručující zdravý psychický vývoj dítěte.

Celkově lze shrnout, že předložená práce splňuje veškerá kritéria kladená na diplomové práce. Je to téma v ČR málo probádané, autorka obsáhle nastudovala dostupnou literaturu a řádně ji citovala v teoretické části DP. Tato část má dobrou logickou návaznost a z textu je patrný dlouhodobý zájem diplomandky o danou problematiku a její několikaletá zkušenost v této oblasti psychologické praxe. Diplomandka realizovala výzkum na renomovaném pracovišti, kam sama docházela a tamní pobyt jí rozhodně velmi obohatil jak v rovině znalostní, tak i zkušenostní. Cenné zkušenosti získala také v rovině širších souvislostí dané problematiky (drogově závislí a jejich rodiny, psychosomatické působení) i v rovině reality pracoviště samého. Diplomandka realizovala výzkum, řádně a pečlivě výzkumné výsledky popsala a vyvodila z nich závěry.

Posuzovaná práce je po formální i obsahové stránce velmi kvalitní. **Doporučuji ji proto k obhajobě a navrhuji hodnocení stupněm výborně.**